

Modul 1: Klassekontrakt

Kilde: bidrag fra lektor Solvejg Andersen og lektor Anne Dalgas Bjerre, Taarnby Gymnasium og HF: "Demokrati i skolen del 1" i "19 veje til bedre trivsel på ungdomsuddannelserne", DCUM, 2008

I introduktionsforløbet skal vi tage imod de nye elever, så de fra starten synes, at vi tager hånd om dem, og at de føler sig trygge. Trygheden ligger bl.a. i, at man skaber en god tone eleverne imellem. For at skolen kan være et sted med plads til alle og med en demokratisk kultur, er det nødvendigt at tage afsæt i fælles idéer og beslutninger om omgangsform, tone og adfærd i respekt for andre.

Det første modul sætter fokus på, at en tryk og respektfuld atmosfære fremmer undervisningsmiljøet. Da skolen er elevernes arbejdsplads, må eleverne derfor også selv aktivt tage del i at skabe et godt undervisningsmiljø.

Formålet med modul 1 er derfor:

- At skabe en fælles forståelse af, hvad der fremmer læring og det gode undervisningsmiljø.
- At gøre eleverne bevidste om deres rettigheder og pligter på skolen.
- At grundlægge nogle fælles regler for samvær og gøre disse til en del af klassens "fælles bevidsthed".
- At give eleverne en god start på deres uddannelse.

Fremgangsmåde:

Læreren forklarer hvad der ligger i begrebet klasserumskultur og hvad formålet med og indholdet i kurset er. (Fx ud fra moduloversigten – se elevmaterialet.)

At formålet er at skabe en klasse, hvor der er rart at være og læringsmiljøet er godt og positivt. En god klasserumskultur har både et socialt og et fagligt ben.

Læreren orienterer eleverne om formålet med og indholdet af kurset fx ud fra moduloversigten – se elevmaterialet.

Det handler ikke om at man skal elske hinanden, men at man skal kunne fungere sammen i et frugtbart arbejdsfællesskab.

Etablering af makkerskabsgrupper og netværksgrupper.

Eleverne præsenteres herefter for makkerpar-modellen og netværksgrupperne.

I præsentationen af modellen betones det, at der ikke kun er tale om forpligtelser, men at modellen også rummer mange muligheder for samvær og gensidig støtte. Læreren har på forhånd sammensat makkerskabsgrupperne, så der er en dreng og en pige i hver.

Makkerskabsgrupperne sættes sammen to og to, så der også etableres netværksgrupper.

I modul 6 tages makkerpar-modellen op til diskussion i klassen.

For at klassens øvrige lærere hurtigt kan orientere sig om periodens makkerpar, sættes en oversigt over makkerskabsgrupper fast på katederet eller på klassens opslagstavle.

Makkerskabsgrupperne skal sidde ved siden af hinanden i alle timer også i de naturvidenskabelige fag. Makkerskabsgrupperne skal have samme faste pladser i klassen i stamklasselokalet under hele forløbets 3 uger.

Netværksgrupperne gør makkerskabsmodellen mindre sårbar særligt i starten af skoleåret, hvor der er en del "gennemtræk" i klassen, således at ingen er alene. Derudover er netværksgrupperne gode som et udgangspunkt for gruppearbejde.

Rettigheder og pligter:

Papirerne om rettigheder og pligter læses op i fællesskab og kommenteres kort som rammerne for klasserumskulturen.

Lærerne efterspørger kommentarer fra eleverne med det udgangspunkt at rammerne ikke er til forhandling. Disse rammer tjener det overordnede formål, at man skal have en eksamen og det gælder deres uddannelse.

Diskussion:

Resten af modulet har til formål at starte en diskussion i klassen om, hvordan man skaber et godt klasserumsmiljø.

Først en diskussion af nogle udleverede "samtalekort" om motivation og engagement og derefter en opsamling på klassen. Herefter beder man eleverne i 5 mandsgrupper om at formulere en klassekontrakt, der indeholder 5-10 punkter. Læreren renskriver dette papir til næste modul, hvor eleverne så individuelt prioriterer ved at sætte kryds ved de 10 vigtigste (evt. spørgeskema i lectio) og så skal læreren skrive dem sammen til klassens regler. Klassekontrakten nedfældes på papir og hænges op på et iøjnefaldende sted i klassen.

Klassekontraktens punkter tages op under evalueringen i modul 6: Lever klassen op til de regler for adfærd og samvær, som klassen har aftalt?

Det er vigtigt, at eleverne allerede i 1.modul orienteres om, at forløbet om helhed sevalueres efter 6.modul.

Nedenfor følger et materiale, som er tænkt som inspiration.

Det vigtigste er, at man starter en frugtbar diskussion i klassen om at have respekt for arbejdet og hinanden, og får eleverne til at diskutere de spilleregler, som gælder for samværet og arbejdet på skolen, herunder rettigheder, pligter, ansvar og respekt.

Elevernes rettigheder og pligter

Forudsætningen for et velfungerende klasserum er, at alle anerkender deres pligter og rettigheder.

Lad eleverne diskutere følgende:

1. Hvad forstår I ved de enkelte punkter – Hvad kan det "at få hjælp" fx dække over?
2. Hvad mener I om punkterne? Føj eventuelt flere punkter til, hvis I savner noget
3. Hvordan stemmer rettigheder og pligter overens med klassens klassekontrakt?

Eleverne har ret til:

- At få undervisning.
- At få hjælp.
- At få rettet opgaver.
- At være nysgerrige og blive hørt.
- At møde respekt, hensyn og tolerance.
- At få medbestemmelse (fx i elevråd, udvalg, mm.).
- At få information.
- At få vedligeholdt inventar.

Eleverne har pligt til:

- At møde til undervisningen og komme til tiden
- At lave lektier til timerne.
- At aflevere sine opgaver.
- At afvente sin tur til at tale.
- At lytte.
- At vise respekt, hensyn og tolerance.
- At respektere demokratiet.
- At holde sig informeret.
- At udvise medansvar for skolens inventar.
- At sikre et godt undervisningsmiljø

Lærerenes rettigheder og pligter

Det er vigtigt, at eleverne kan se formålet med lærerens handlinger. Derfor kan det være frugtbart, at læreren debatterer følgende spørgsmål med eleverne: Hvad er det, vi gør? Hvorfor gør vi det? Hvor er vi på vej hen?

Læreren har ret til:

- At eleverne møder til tiden.
- At få arbejdsro.
- At blive mødt med respekt.
- At eleverne har det nødvendige materiale med til timerne.
- At eleverne møder velforberejede til timerne.
- Ryddelighed.
- At alle opfører sig ansvarligt overfor skolens inventar.

Læreren har pligt til:

- At overholde love og bekendtgørelser.
- At orientere eleverne om undervisningens mål og midler.
- At variere undervisningen
- At planlægge undervisningen med inddragelse af elevernes ønsker.
- At give eleverne faglig støtte.
- At rette skriftligt arbejde.
- At løbende evaluere undervisningen og elevernes standpunkt

Materiale til modulet til læreren

”Samtalekort” som icebreaker

I timen udleveres en række ”samtalekort” om motivation og engagement til eleverne. Øvelsen skal ses som en icebreaker.

Formålet er en positiv snak, hvor alle kommer til orde, deltager og har en sjov oplevelse.

Fremgangsmåde.

Hver elev får udleveret 1 samtalekort med spørgsmål, som de stiller til en anden klassekammerat, som efter at have svaret, selv stiller sit spørgsmål.

Derefter bytter de to elever kort og går videre til en ny kammerat i klassen. Alle elever er i gang på gulvet samtidig og eleverne skal sørge for at komme alle klassekammerater igennem.

Samtalekortene er udformet således, at hvis en elev melder pas på det første spørgsmål på kortet, så er der et reservespørgsmål nederst på kortet, så det skulle være muligt at få en samtale i gang.

NB! Der er 32 kort i alt, som er vedhæftet som et selvstændigt dokument i lectio i materialet til klasserumskulturprojektet VOFF. Husk kortene skal kun udskrives én gang, da hver elev kun skal have et kort hver.

Opsamling af samtalekortenes spørgsmål

Efter elevernes spørge- og samtalerunde samler læreren op i klassen ved ud i klassen at spørge, om der var nogen, der havde fået et overraskende svar, et godt svar, et skævt svar etc. etc.

Læreren samler de løse tråde og binder en sløjfe på øvelsen som det nu passer sig i klasserummet og efter, hvad der er kommet frem i forbindelse med spørgsmål og svar i klassen.

Makkerskabsnetværk

Kilde: efter bidrag fra faglærer Susanne Poulsen, Hotel- og Restaurantskolen i København i "19 veje til bedre trivsel på ungdomsuddannelserne", DCUM, 2008

(Udleveres til eleverne)

Dit makkerskab består af to personer – dig og din makker.

I første omgang trækker vi lod om, hvem der er i makkerskabsgruppe med hvem. I skal være i jeres makkergruppe til Modul 6. Hver makkergruppe får et nummer.

Herefter evaluerer vi makkerskabsordningen. I den forbindelse diskuterer vi fordele og ulemper ved ordningen, forslag til ændringer mv.

Hvad skal du bruge din makkerskabsgruppe til?

- I sidder ved siden af hinanden i alle timer
- I er ansvarlige for at tage papirer til hinanden, hvis en af jer er fraværende. I skriver makkerens navn på materialet og lægger det i kassen med papirer til "syge elever".
- I sørger for at give beskeder videre, hvis en af jer af fraværende.
- I giver noter taget i timerne videre, hvis en af jer er fraværende.
- I timerne i klassen kan læreren bede jer om at arbejde sammen i pararbejde og mindre gruppearbejder.
- I kan arbejde sammen om jeres lektier.
- I kontakter hinanden i tilfælde af fravær
- Andet.

Skema til data om makkergruppe

Nummer på makkergruppe		
Navn		
Telefonnummer		
Mail		

Skema til data om netværksgruppen

Nummer på makkergruppe		
Navn		
Telefonnummer		
Mail		

Materiale til kopiering til eleverne til modul 1.

”Samtalekort”

Du får udleveret et selvstændigt samtalekort af din lærer i timen, som læreren inden timen har kopieret til alle i klassen.

Elevernes rettigheder og pligter

Forudsætningen for et velfungerende klasserum er, at alle anerkender deres pligter og rettigheder.

Lad eleverne diskutere følgende:

4. Hvad forstår I ved de enkelte punkter – Hvad kan det "at få hjælp" fx dække over?
5. Hvad mener I om punkterne? Føj eventuelt flere punkter til, hvis I savner noget
6. Hvordan stemmer rettigheder og pligter overens med klassens klassekontrakt?

Eleverne har ret til:

- At få undervisning.
- At få hjælp.
- At få rettet opgaver.
- At være nysgerrige og blive hørt.
- At møde respekt, hensyn og tolerance.
- At få medbestemmelse (fx i elevråd, udvalg, mm.).
- At få information.
- At få vedligeholdt inventar.

Eleverne har pligt til:

- At møde til undervisningen og komme til tiden
- At lave lektier til timerne.
- At aflevere sine opgaver.
- At afvente sin tur til at tale.
- At lytte.
- At vise respekt, hensyn og tolerance.
- At respektere demokratiet.
- At holde sig informeret.
- At udvise medansvar for skolens inventar.
- At sikre et godt undervisningsmiljø

Lærerenes rettigheder og pligter

Det er vigtigt, at eleverne kan se formålet med lærerens handlinger. Derfor kan det være frugtbart, at læreren debatterer følgende spørgsmål med eleverne: Hvad er det, vi gør? Hvorfor gør vi det? Hvor er vi på vej hen?

Læreren har ret til:

- At eleverne møder til tiden.
- At få arbejdsro.
- At blive mødt med respekt.
- At eleverne har det nødvendige materiale med til timerne.
- At eleverne møder velforberejede til timerne.
- Ryddelighed.
- At alle opfører sig ansvarligt overfor skolens inventar.

Læreren har pligt til:

- At overholde love og bekendtgørelser.
- At orientere eleverne om undervisningens mål og midler.
- At variere undervisningen
- At planlægge undervisningen med inddragelse af elevernes ønsker.
- At give eleverne faglig støtte.
- At rette skriftligt arbejde.
- At løbende evaluere undervisningen og elevernes standpunkt

Makkerskabsnetværk

Dit makkerskab består af to personer – dig og din makker.

I første omgang trækker vi lod om, hvem der er i makkerskabsgruppe med hvem. I skal være i jeres makkergruppe til Modul 6. Hver makkergruppe får et nummer. Herefter evaluerer vi makkerskabsordningen. I den forbindelse diskuterer vi fordele og ulemper ved ordningen, forslag til ændringer mv.

Hvad skal du bruge din makkerskabsgruppe til?

- I sidder ved siden af hinanden i alle timer
- I er ansvarlige for at tage papirer til hinanden, hvis en af jer er fraværende. I skriver makkerens navn på materialet og lægger det i kassen med papirer til "syge elever".
- I sørger for at give beskeder videre, hvis en af jer af fraværende.
- I giver noter taget i timerne videre, hvis en af jer er fraværende.
- I timerne i klassen kan læreren bede jer om at arbejde sammen i pararbejde og mindre gruppearbejder.
- I kan arbejde sammen om jeres lektier.
- I kontakter hinanden i tilfælde af fravær
- Andet.

Skema til data om makkergruppe

Nummer på makkergruppe		
Navn		
Telefonnummer		
Mail		

Skema til data om netværksgruppen

Nummer på makkergruppe		
Navn		
Telefonnummer		
Mail		